

sérlet, melyekkel a falakat ellepték. Még a komoly másolatokat megbecsülendőknek tartjuk, mert szigorú mértéket nem szabad alkalmaznunk, de már azokat a kép-szörnyeteket, melyek minden művészi kvalitás és érték nélkül vannak, ezeket még sem kellene a nyilvánosság elé vinni és ezekkel rontani a meglepően komoly alkotások hatását.

Első benyomásainkról így számolhatunk be. A tárlat a régi főgimnáziumi épület három termében nyílt meg. A nagyteremben van a képtárlat, egy kisebb teremben a fényképek és egy harmadikban a műipari tárgyak. A tárlat igazán impozáns képet nyújt, eltekintve attól a gyengéjétől, melyet már említettünk. A folyosókat Peterman és Fabick kertészek igen izléseesen díszítették.

A gazdag képtárlatban igaz és nagy örömet lelheti mindenki, aki városunkban is komoly értékű művészi megnyilatkozásokat keres. Középen két vendégfal vonul át a termen és ezt a részt olyan eredeti festmények foglalják el, melyek messze meghaladják a műkedvelés körét. Ezeket a kiállítókat csupán a mindennapi foglalkozásukra való tekintettel nem nevezhetjük hivatásos művészeknek, de kiállított képeik a Nemzeti Szalon kiállításain is bátran helyet foglalhatnak. Például Szilvay Gyula hangulatos, mély távlatu tájképe már egyéniséget árulnak el a művészetben. Horváth Tivadarné, Győrffy Jánosné, Pfeifer Elek, Gyenes Sándor bíró a műkedvelésen messze felülmúló elemet képviselik a tárlaton. Ezek között említjük Németh tanár bámulatosan finom rajzait, és mint eredeti tehetségükkel kiválókat a műkedvelők közül: Piszár Lujzát, Fránki Ilonkát (figyelemreméltóan sok invenció!) és Villányi Agátát (díszkrét, elegáns dolgok). — A kiállított képek túlnyomó része másolat. Ezek közül gyors áttekintésre Lövy Arnoldné (gobbelin-másolata nagyon precíz) és Blau Lajos képei tűntek föl.

Az iparművészeti kiállítás csupa pompás, művészi becsű tárgyban gazdag. Legfeltűnőbb tárgyai egy 16. századi motívumú pohár, szék és karszék Györty Jánosné gyönyörű festé-

soivel, melyeket Györtyné tanulmányai és tervei alapján készített Porlaki asztalos. Igen szépek Janda Károly égetett és festett ládája, Szabó Miksáné gobbelinjei, Kohu Samu lakatos fegyverekből készült állványai (Plohoisz Gusztávné tulajdona), Joskó Erika égetett fafestményei, Sobesityán Kató gobbelinjei, László tanár rendkívül ügyes kivitelű fagrafványai, Kovács Böske paraventjei stb.

A fényképosztályban Belas Lajos 100 keleti motívumú képe, Elok Géza művésziend ki-dolgozott egyiptomi és arabiai képei és Gyenes Sándor bírónak mintegy nyolcvan különböző tónusokban kidolgozott képe dominál.

Ismételjük, hogy a tárlatról részletesen fogunk tudósítani. Első tekintetre is megá-lapíthatjuk, hogy a tárlat minden várakozásunkat meghaladja és igazán meglepő színvonalon áll. Rendezői háláukra érdemesek, nemcsak a rendezés nagy munkájáért, hanem elsősorban azért, hogy ismeretlen komoly értékeket hoztak felszínre. Ily gazdag és becses termelés mellett óhajtjuk, hogy műkedvelőink kiállítása minden évben megismétlődjön és reméljük, hogy az idei szép siker lehetővé fogja tenni, hogy a jövőben szigorúbb mértéket alkalmazó zsűri ítélkez-hessen a képek befogadása felett. n. s.

Tüzeset után megmaradt árúk teljes kiárusítása miatt olcsó árak mellett kerülnek eladásra a raktáron levő összes férfi-, női divatcikkek, gyermek-, női- és férfi cipők, nap- és esernyők fél selyem 1 koronától 5 koronáig, s lizla selyem 6 koronától 10 koronáig

Kasztl Jakab férfi- és női divat-áruüzletében — H. kanizsa Kazinczy-u

Rögzgazdasági aktualitások.

Az önálló magyar bank felállítása ügyében most folyó szakértői kihallgatásnak, ha az önálló bank felállítása körül pozitív eredményei aligha lesznek is, de mindenesetre oly érdekes tanulságai vannak, melyek megsviv-lelésre méltó anyagot szolgáltatnak nemcsak azoknak, kik hivatásszerűen foglalkoznak a magyar rögzgazdasági életnek fejlesztésén és megerősítésén, hanem a nagyközönségnek is, mely rendszerint közönyt nyel és nem törődöm-séggel siklik tova legfontosabb rögzgazdasági kérdéseink felett.

Aki a leadott szakértői véleményeket figyelemmel kísérte, megtudhatta a nagyobb-részt hivatalos statisztikai adatok alapján konstatált azon tényt, hogy a külföldön elhelyezett magyar értékeknek összege meghaladja a 7 milliárd koronát, hogy csupán az 1902—1905. évben kibocsátott nem állami, hanem magánintézetek által kibocsátott címletekből mintegy 631 millió záloglevél és kötvény talált külföldön elhelyezésre, és hogy a külföldön elhelyezett értékeink után pusztán kamatok fejében Magyarország évente 354 millió koronát fizet a külföldnek.

Ezen állapotnak rendkívüli veszedelmes voltát egész rögzgazdasági életünkre, sohasem érezhetjük át mélyebben mint épen most, midőn az önálló gazdasági berendezkedésre készülünk s mikor ennek az önálló gazdasági szervezetnek egyik legfontosabb és nélkülözhetetlen szervét: az önálló magyar bankot akarjuk megteremteni.

Tény az, hogy tökeszegény ország vagyunk és leszünk még jó ideig, mindaddig, míg egy egészséges iparpolitikával, egészséges birtokpolitikával, a még kiaknázatlan termelési kincsek kihasználásával, az egész társadalmat átható takarékossgal és végül egész társadalmi felfogásunknak radikális átalakításával sikerülni fog életerős, egészséges rögzgazdasági életet teremtenünk. De tagadhatalan az is, hogy eddig még szükségünk volt és van még jelenleg a külföldi pénzpiacra és szerencsét jelent az országra nézve, hogy gazdasági szervezetének voltak oly intézményei, értem a nagy, internacionális jelentőségű hazai bankokat, melyek a külföld bizalmát felénk terelték és féltő gonddal órködtek, hogy a külföld bizalma beuntunk egy pillanatra sem inogjon meg. Elismerést érdemleek ezen intézetek, hogy az ország főbb forgalmi piacain fiókokat állítva, mint pl. Nagykanizsán a Pesti Magyar Kereskedelmi

A Váldmájszter.

Írta: **Halls István.**

Poredus Anti kedves felesége beszélgetés közben a minap fölemlítette, hogy *Rozgonyi mama* milyen pompás váldmájszteres itallal szokott megtraktálni bennünket.

Ez a beszélgetés adott okot, hogy egy ilyen váldmájszteres lakomáról megemlékezsem.

Mindenki tudja, hogy váldmájszternek a *szagos mügét* hívják a magyarok. Meg annak nevezik a virágos mügéből készített májusi italt is.

Rozgonyi mama minden év májusában valami fölösleges italt készített váldmájszterből.

Ó borban összekevert fügét, narancsot, szegfűszeget és Isten tudja még miféle jó dolgot — szagos mügével. És az asztaltársaságnak kedveskedett vele.

Ez a társaság az uradalom egyik nőilen erdőtisztjéből, kit magyar szokás szerint *Jágernak* hívtunk, s Kanizsa egyéb nőilen erde... került!

Ezek a rideg legények úgy éltek mintha egy családnak lettek volna gyermekei. Rozgonyi mama nem is hívta őket másnak mint *édes gyerekeinek*, pedig a társaság szeniorja

Árvay Sándor negyvennyolcas honvéd volt, ki bírói tisztséget viselt.

(Ezenkívül egy ideig szenior volt Laci bácsi; az egész világ szeretett Laci bácsija: *Oszterhuber László*. Ő is honvéd volt. Ennek fia *ifj. Oszterhuber László* táblabíró, ki szintén bírja mindenféle népnek szeretetét.)

Az asztaltársaságon kívül Rozgonyi mamától hordatott ebédet és vacsorát néhány család, kik nem értek rá főzni.

Tőle vitte a kosztot a szép ezredesné is. (Kanizsán az ezredesné akkor is szép asszony volt.) Lett volna elég vállalkozó. De még sem volt semmi jövődelem.

Mert Rozgonyi mama mindennap megszerzte magának azt az örömet, hogy megelégedéstől lássa ragyogni a kosztosok arcait. Most is úgy főzött, mint a főderészi javadalmazás idején. Egyetlen fillért meg nem takarított. Még egy öltözet ruhát sem vett magának a jövődelemből.

Valami csudás talentuma volt meg nem látni a rosszat, s szinte észrevétlenül ki tudta békíteni az ellentéteket.

Szive megmaradt őseredeti tisztaságban, miként a rengeteg erdő, melyben valamikor annyit gyönyörködött.

Pedig a régi jó világból csupán egy kedves emléke maradt. Egy dupla csövű Lankas-

ter puska. Női fegyver. Valamivel rövidebb a huszár karabinál.

Azt a fegyvert Rozgonyi mama oda nem adta volna semmiért sem. Azzal szokott valamikor vadászni, s azzal lötte életében az egyetlen szarvasbikát. Azt szokta mondani:

— Ezt a puskát magammal viszem a más-világra!

De ha el is hagyták a régi lakomázó vendégek, kik *Szeptenokon* napoukint fölkeresték és élvezték minden vadat, halat, mi jó falat, annál jobban ragaszkodtak hozzá a földhöz ragadt szegények.

Mindig jött valaki. Isten tudja honnan egy-egy keresztgyereke, vagy valami távoli szegény rokon köszöntött be hozzá. Majd néhány kis gyerek vetődött oda, kiknek nem volt senkijök. Rozgonyi mama meleg szeretettel fogadta mindannyit. Ellátta őket eledellel, s kis lakásában szorított részökre egy szögletet, hol meghuzódtak. A gyerekeknek különösen örült. Azt mondogatta:

— Addig nem szabad meghalnom, míg föl nem cseperednek ezek az istenadták! Hiszen nem dobhatom ki őket az utcára!

Ha sikerült valakivel jót tenni, akkor örült ám Rozgonyi mama!

Sőt néha mintha az irgalmatlan sors is megelégette volna a hajszát; szerzett neki egy-egy örömnapot.

Bank. a vidékre is kiterjedőleg levezető csatornái voltak a nemzetközi pénzügyi piacnak és az inkább partikuláris jelentőséggel bíró vidéki pénzügyi intézetek főlé helyezkedve, a vidéket is bevonták a nagy nemzetközi forgalomba és részesévé tették a közvetlen kapcsolat minden előnyében.

De vonjuk le a további tanulságot a fentebb előadott adatokról. S az első sorban az, hogy az oly veszedelmesnek deklarált, passzív fizetési mérleg mindaddig nem fog radikális változást szenvedni, míg közgazdasági életünknek fent vázolt fejlődése oly fokot nem fog elérni, hogy a külföldön elhelyezett cimeleinknek lassu visszavásárlása meg nem kezdődik. Mindaddig, míg ez állapot be nem következik, hogy cimeleinket belsőleg elhelyezhetjük és külföldön levő kibocsátásainkat visszavásároljuk, egész gazdasági életünk külföldi hitelezőink jóakarattól és további hitelezésre való hajlandóságától függ.

Eminens érdekünk, hogy cimeleink első sorban hazánkban találjanak elhelyezésre és ez úgy hisszük, részben nem is lehetetlen kívánság, csak egy bizonyos, hogy úgy mondjuk *pénzügyi intelligenciára van szükségünk*. A közönségnek tudatára kell jönnie, hogy felesleges pénzenek záloglevelekben, vagy kötvényekben való elhelyezése csak oly biztos, sőt sok esetekben biztosabb és állandóbb jellegű, mint pénzenek minden más módon való gyűmölcsöztesítésére.

Csak egy példát ónajtánánk felhozni, és pedig egy elég közelfekvő, amennyiben a városunkban fiókkal rendelkező Pesti Magyar Kereskedelmi Bank cimeleit vesszük kis-é szemügyre.

A Pesti Magv. Keresk. Banknak vannak 4% os záloglevelei és községi kötvényei, továbbá 4 1/2%-os záloglevelei és községi kötvényei. Az előbbiek tőzsdei árfolyama jelenleg 93 és 93 között váltakozik, tehát 4 3/4%-ot ayümlőcsöznek tisztán, melyhez kisorsolás esetén a 7% tőkenyeresség járul. A 4 1/2%-os cimeletek árfolyama ezidősszerint 99 és 100 között van, tehát valamivel többet jövedelmeznek, mint 4 1/2%-ot, nem számítva a kisorsolás esetére szóló ca 1% tőkenyerességet.

A míg tehát fővárosi intézeteink 3 3/4%-ot fizetnek betétek után, melyből még levonásba jön a 10% kamatadó és ezen kamattételnél többet csak egyes vidéki takarékpénztárak a legjobb esetben és minden bizonynyal csak átmenetileg és rövid ideig még 4 1/2%-ot fizetnek, a fent említett cimeletek tulajdonosai a kisorsolás esetére szóló tőkenyerességet bele-

számítva legalább is 4 1/2%-ot vagy annál is valamivel többet élveznek.

De mérlegelnünk kell még két körülményt: Az első, hogy a tavalyi pénzügyi felváltó pénzbőség ma már annyira érezhető, hogy a kivételes és speciális vidéki körülmények folytán egyes helyeken még fenáll és a 4%-os bankkamatnál magasabb betétkamatnak szállítása minden bizonynyal bekövetkezik, még pedig a pénzügyi nyokok kényszerítő hatása folytán, mely elől egy intézet sem zárkozhatik el, és főleg mivel a magasabb kamatláb fenntartása nyilvánvaló anyagi áldozattal jár. Ilyképen számolni kell a tőketulajdonosoknak a kamattőke csökkenésével, míg ellenben a cimeletulajdonos kamattőkevédelme minden körülmények között állandó és változatlan.

A másik körülmény, mely a felemlítésre érdemes az, hogy a mihamarább nagyobb és nagyobb mennyiségben felszabaduló tőkék első sorban a biztos elhelyezést szolgáló értékek felé fordulnak, úgy hogy ezen cimeletek rövid időn belül nagyobb keresletnek fognak örvenzeni és áruk minden valószínűség szerint csak emelkedni fog. Ezen cimeletek vásárlására ilyképen jobb időpontot alig ajánlhatnánk.

Hogy a fentebb említett papírok feltétlen biztonyságot nyújtanak és elsőrendű befektetési értékűként általánosan elismerve vannak, azt nem kell külön hangsúlyoznunk. Ennek illusztrálására mindazonáltal vessünk egy pillantást a hivatalos lapban nemrég megjelent ikövetkező statisztikai kimutatásra:

A P. M. K. B. által mult év végeig nyújtott záloglevélkölcsönök összege kitett K 180 385 876 34 fillért, ennek biztosítékul jelzálogilag le van kötve 528 292 hold 564 □-öl ingatlan, melynek becsértéke K 504 663 229. — tehát a megterhelés mindössze 35 74%.

A kibocsátott záloglevelek külön biztosítékul szolgálnak ezen felül:

A záloglevél tulajdonosok biztosítására elkülönítve kezelt külön biztosítéki alap K 10 235 500 — összegben.

A K 42 000 000. — teljesen befizetett alap tőke, a rendes és rendkívüli tartalékalap K 51 000 000. — összértékben.

Ha végül még hozzávesszük azt, hogy az összes kibocsátás alapjául szolgáló kölcsönök első sorban a mezőgazdasági hitelügynek kielégítésére tehát a földbirtokosoztály érdekét szolgálja, mivel sem bizonyítjuk jobban annak nagy horderejét, hogy hazai cimeleink belsőleg találjanak elhelyezést, minthogy ily-

módon tényleg elérhetjük, hogy a magyar föld jövedelme elsősorban a magyaré legyen.

SEC

Animo

Muraközi pezsgőgyár r.-t. és Csáktornya.

Hirek.

— **A pünkösdi ünnepek miatt a „Zala“ legközelebbi száma kedden este jelen meg.**

— **Bizottsági ülések.** A város villamos bizottsága tegnap délután ülést tartott és ezen folytatta a telepítésre vonatkozó előterjesztések tárgyalását. Az ovodabizottság ma délután 6 óra-
kor tart ülést.

— **Dobieszky József beszéde.** Említettük, hogy a Magyar Védőegyesület zalaegerszegi fiókja mult vasárnap gyűlést tartott, melyen Dobieszky József ügyvezető igazgató magas szárnyalásu hatalmas beszédet mondott. Ez a tanulás és lelkesítő beszéd ma birtokunkba jutott és módunkban van, hogy azt legközelebb közöljük.

— **Kanizsai deputáció a kormánynál.** Említettük, hogy Nagykanizsáról az erdő kikebelezése végett küldöttség megy a kormányhoz. — Mint értesülünk, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a hó 10-én délelőtt fogadja a küldöttséget, mely mintegy kétszáz tagból fog állani.

— **Dr. Neusiedler ítélőtáblabíró.** A király az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. Neusiedler Antal nagykanizsai kir. törvényszéki bírót a pécsi ítélőtáblához bírónak nevezte ki. Városunk társadalmi osztatlan örömmel fogadja e rég indokolt előléptetés híreit, bár Neusiedler távozását őszintán sajnálja, mert benne egyik kitérő, tartalmas alakját veszíti el.

— **Tanácsülés.** A város tanácsa tegnapi ülését mára halasztotta. A tanácsülés lapunk zárta-
kor még folyik.

Örökölt. Hihetetlen dolog ez!

Valami öreg néni halt meg Rádon, ki megemlékzett Rozgonyi mamáról, hagyván neki egyetlenegy cserép ritka virágot. Ha jól emlékszem: *gomba virág* volt a neve. Az egyik hétivásár alkalmával el is hozta egy somogyi ember az örökséget. Rozgonyi mama jobban megörült, mintha neki adták volna egész Afrikát. Pedig annak birásáért állandóan gyilkolják az embereket a kultur népek. Szeretettel gyönyörködött a kedves örökségben. A virághoz még hozzá nyulni sem engedett.

Beszélhettek aztán Rozgonyi mamának, hogy drága a piac, nem lehet megélni.

Csak mosolygott. Hiszen a drágaság mellesleg! *Az életben a földolag a virág!*

Hanem a drága virágot is letépte, hogy másnak örömet szerezzen vele.

Ennek pedig hosszú a históriája. Ott kezdődik, hogy egykor éppen ebédhez készülődtek, mikor Rozgonyi mama berohant a szobába. Arca elvult fehéredve, s kétségbeesetten sóhajtott: „Jaj! végem van! Itt vannak a végrehajtók! Harminckét forint adóért ekszekválnak! Mi lesz velem! Mi lesz velem!”

Annyszer meg volt remélve, hogy kinyitotta az almáriomot s az abban felfüggesztett egyetlen ünneplő szoknyájának zsebében keresgélt. Ki akarta fizetni a végrehajtókat,

pedig bizonyosan tudta, hogy nincs a zsebében egy fillér se.

Annyszer komikum volt a helyzetben, hogy valamelyik gyerek önkénytelenül elnevette magát. Nem lehetett kitarítani a szomorúságot. Velé nevettek a többiek is, hozzájárult a szenior is. — Sőt a végén még Rozgonyi mama is.

A szenior végül komolyságot erőltetett magára és kimenővén megpirongatta a végrehajtókat, amiért délben mernek ekszekválni. Az erélyes rendreutasítástól megriadt végrehajtók megígérték, hogy várnak még tíz napig.

Alig távoztak a végrehajtók, megszólalt a Jäger: „No! majd én segítek! A végrehajtók tíz napig várnak. Addig én az uradalomtól adatok néhány öl fát ingyen. Sőt kiviszem, hogy azt minden évben megkapja *kegydíj* gyanánt. A fára száut pénzből pedig ki lehet fizetni az adót.”

Már ennek a tervnek az volt az első hibája, hogy Rozgonyi mamának nem volt pénze tüzelőfára se. Második meg az, hogy az uradalom sem adott fát.

Mikor pedig a szenior figyelmeztette a Jágert, hogy jó lesz visszavenni ígérését, mert a kegy-fa adományozást nem bírja meg a *hitbizomány*, akkor a Jäger mérges lón,

és ujra megfogadta: „Két nap alatt az udvarban lesz a fa.”

Hanem a végrehajtók látogatása óta a fegyver eltűnt. Rozgonyi mama eldugta az ágyba. Arra a kedves emlékre ugyan nem teszi a kezét semmiféle *dalló!* Talán szebb álmái is voltak abban a tudatban, hogy vele van a szép mult legkedvesebb maradványa.

Elmult egy hét. — két hét. Utánna több is. Fát nem hoztak. Rozgonyi mama nem is kapott sohasem kegy-fa. A Jágert pedig a társaság fölávatta Pirosnadrág rend lovagnak.

Az avatás egybekötöttet a váldmájszteres lakomával, s oly nagy ünneppéggel történt, hogy talán a Háromfejű Elefántrend vitézei sem csinálnak különbet.

Valóságos pergamentre állították ki a lovag-rendi okmányt. Csosz Jenő két nap vesződött vele, míg az ő gyöngyforma pompás betűvel sikerült hibátlanul kiállítani! — A lovagi jelvény elkészítésén pedig Sargóth Miksa teljes tíz napig munkálkodott.

Mikor aztán elkészült a láncon függő nagy csillag is, mely a *Szent Skarabeusz* bo-
gár volt, stilszerű keretben: este megtörtént az avatás.

(Vége következik.)